

in da bi se v tej zbornici po tej postavi ne bila sezi-dala ona stranska ali zakotna vrata, skozi katera sedaj leto za letom uidejo oni tisočaki, katere je južna železnica naši deželi po vsej pravici plačevati dolžna.

Kar se južne železnice tiče — imam namreč tu postavovo z dné 8. maja 1869. l., za katero si bodem prosil dovoljenja, da jo prečitam — ta slôve:

„Die Gesamtsumme der von einer nicht unter dem §. 2. begriffenen Eisenbahnrechnung zu entrichtenden Erwerb- und Einkommensteuer ist zum Zwecke der Vorschreibung auf die betreffenden Länder in folgender Weise zu vertheilen: Befindet sich die oberste Geschäftsleitung der Unternehmung in einem der Länder, welche die Bahn durchzieht, so sind vorweg 40 Procent der Steuer in diesem Lande in Vorschreibung zu bringen, die restlichen 60 Procent aber auf die sämtlichen Länder, welche die Bahn durchzieht, nach dem Verhältnisse der Länge der betreffenden Bahnstrecke zu vertheilen und daselbst vorzuschreiben. Befindet sich aber die oberste Geschäftsleistung der Unternehmung in einem Lande, welches die Bahn nicht durchzieht, so sind in diesem Lande 10 Procent vorzuschreiben, die restlichen 90 Procent aber in den Ländern, welche die Bahn durchzieht, nach dem Verhältnisse der Länge der betreffenden Bahnstrecke in Vorschreibung zu bringen. Die Vorschreibung hat in der Gemeinde, wo sich der Sitz der obersten Geschäftsleitung der Unternehmung, oder wenn diese ausserhalb des Landes sich befindet, wo sich der Sitz der Betriebsleitung im Lande befindet, und falls in diesem Lande eine Betriebsleitung nicht bestände, in der Hauptstadt dieses Landes zu geschehen.“

Iz tega tedaj, gospôda moja, razvidimo, da je imel postavodajalec namen, posameznim deželam, a ne posameznim krajem, v našem slučaju tedaj vojvodini kranjski, a ne ljubljanskemu mestu, dati to pravico, da na prihodnino in dohodkarino dotičnim železnicam naloži posebno deželno priklado. Da ne bi imeli tega zakona z dné 19. decembra leta 1874, potem bi, gospôda moja, stvar bila, popolnem jasna in izjema ljubljanskega mesta ne bi obstala. Vsled tega bi imela južna železnica, ker iznaša njen prihodninski in dohodninski davek, ordinarij z izredno priklado za l. 1884. vsega skupaj okroglo 95.000 gld., bi morala tedaj južna železnica le za l. 1884 v okrogli svoti 17.700 gld. plačati normalnošolskemu zakladu. Ali sedaj obstoji izjema ljubljanskega mesta, davek južne železnice je v Ljubljani predpisan in kake so posledice za naš normalno-šolski zaklad? — Južna železnica plačuje le v Ljubljani, v ljubljanski šolski zaklad 4928 gld., normalno-šolski zaklad ima vsled tega čiste zgube 17.700 gld., in južna železnica ima vsled tega čistega dobička vsako leto okolo 12.000 gld. Pred dvema letoma tedaj, ko je bil gospod baron Apfaltrern l. 1882. izročil deželnemu zboru načrt zakona gledé teh priklad železničnih podjetij, takrat smo se vsi še zibali v tej nadi, da bode mogoče, popraviti to nedostatnost s tem, da se Ljubljana pusti v starem razmerji in le pritegne k troškom normalno-šolskega zaklada tudi južna železnica. Ali, gospôda moja, Vi vsi veste, da so nam te nade splavale po vodi: ta načrt ni dobil Najvišjega potrjenja. In če hočete razloge vedeti, zakaj da ga ni dobil, prosim, poglejte v lansko letno poročilo § 1, stran 10, in iz tega bode razvideli, da je to absolutno nemogoče toliko časa, dokler obstoji izjema ljubljanskega mesta.

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbor kranjski.

12. seja dné 16. oktobra.

(Dalje in konec.)

Poslanec Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se prenarejajo nekatera določila deželnih zakonov z dne 19. decembra 1879. leta, št. 37, in 26. oktobra 1875. l., št. 27, in pričela se je precej specijalna debata, po kateri je bil zakon nespremenjeno sprejet tudi v drugem in tretjem čitanji.

Poslanec Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za 1885. leto.

Poročevalec stavi naslednje predloge:

Sl. deželni zbor naj sklene:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1885.	
s potrebščino	242.405 gold. — kr.
za zaklado	20.894 „ 20 „

in s primanjkljajem	221.510 gold. 80 kr.
ali v okrogli svoti	221.511 „ — „

se odobri.

2. V pokritji tega primanjkljeja pobirala se bode l. 1885. 10% priklada na celo predpisano svoto vseh neposrednih davkov, tedaj zlasti od rednega zneska z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem, hišno-razrednem in pri davku od hišnih najemščin, pri pridobnini in dohodkarini, po vsej deželi. Nedostatek v znesku 89.541 gold., kateri se potem še pokaže, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepu pod točko 2. Najvišje potrjenje.

4. V podrubrikah 1, 2, 3, 4, 6, 7 rubrika II. „Potrebščine“ dovoli se c. k. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Dovoljuje se, one potrebščine normalno-šolskega zaklada za l. 1884., katere so nastale vsled veljavnih naredeb deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, pokriti iz blagajničnih zaostankov leta 1884.

6. Deželnemu odboru se naroča, naj dela na to, da se sestavi izkaz, koliko šol da treba na Kranjskem še na novo ustanoviti.

V tem proračunu je tudi onih 600 gold. za prostovoljni poduk nemščine. Vsprejmo se vsi predlo finančnega odseka.

Posl. Šuklje nasvetuje, da deželni zbor izvoli izreči Njih veličanstvu presvitlemu cesarju za velike podpore kranjskim učiteljem najtoplejšo zahvalo.

Zbor navdušeno vsprejme ta nasvêt.

Poslanec dr. Moše poroča ustno v imenu finančnega odseka o deželnega odbora prilogi št. 12 gledé sistemiziranja plače za službo deželnega koncipista ter predlaga: Gosp. koncipistu Pfeiferju se letna plača od 1100 gold. poviša na 1300 gold. in se mu podeli ob enem naslov družega deželnega tajnika.

Se sprejme.

Prošnja zdravnika v blaznici, dr. Pavla Preiniča, za povišanje plače se ne usliši.

Računskemu ingrosistu Josipu Paternostru se dovoli remuneracije 100 gold.

Prošnje deželnih uradnih slug za prosta stanovanja ali odškodnino v denarjih — se izročijo deželnemu odboru v rešitev.

Poslanec Deschmann poroča ustno v imenu finančnega odseka o prodaji licealnega poslopja in glavne vojaške stražnice visoki c. kr. državi in o stavbi muzeja „Rudolfinum“. Poročevalec stavi v odsekovem imenu naslednje predloge:

1. Deželni zbor jemlje prodajo licealnega poslopja in glavne vojaške stražnice c. k. erarju na znanje.

2. Deželni zbor izreka obžalovanje, da se je prekoračila v začetku za stavbo „Rudolfina“ dovoljena maksimalna svota.

3. V zmanjšanje tega prekoračenja v izkazani večji potrebi se imajo ustaviti vsa nova naročila, kolikor niso neobhodno potrebna, oziroma uže pričeta.

4. Le za ta slučaj, ako bi se hranilnica ali drugi privatni dobrotniki odločili, prevzeti pokritje večjega dela prekoračenja v začetku za to stavbo v vsem skupaj dovoljenih 200.000 gold. se deželnemu odboru daljen novi kredit iz deželnega zaklada do najvišje svote 10.000 gold. dovoli.

5. Deželni odbor se pooblastuje:

- a) V spremembi deželno-zbornega sklepa od 20. oktobra 1883. leta, točka 2. uže dovoljeni donesek deželnega zaklada za „Rudolfinum“ v znesku 30.000 gold. preskrbeti s tem, da se zastavijo ali pa prodajo deželnega zaklada obveznice;
- b) da v namen, da se naprej porabita še le leta 1886. in 1887. zapadla deleža po 10.000 gold. kupne svote za licealno poslopje in za glavno vojaško stražnico, naredi, ako bo treba, začasni dolg v znesku 20.000 gold. s zastavo obveznic deželnega zaklada, kateri dolg pa je leta 1886., oziroma 1887. poplačati;
- c) da zaradi v 4. točki tega sklepa dovoljenega kredita v največji meri 10.000 gold. zastavi obveznice deželnega zaklada, in na to gleda, da se ta dolg svoj čas poplača s prostovoljnimi doneski za „Rudolfinum“, ki jih je zopet začeti nabirati in iz muzejnega zaklada, ko o svojem času zopet pride k moči;
- d) da k sklepom 5. b) in c), koliko zahtevajo zastavo deželnih obveznic, zadobi najvišje potrjenje.

6. Deželnemu odboru se naroča, strogo na to paziti, da se sploh vsa razna stavbarska dela dobro in trepežno izvršujejo.

Po kratki debati bili so sprejeti vsi predlogi brez vsake spremembe.

Poslanec Svetec poroča potem o načrtu zakona za stran sodelovanja deželnega zastopa pri porabljevanji rezervnega zaklada kranjske hranilnice v Ljubljani. Poslanec Deschmann in Schwegel sta oistro govorila proti tej postavi.

Gospod deželni predsednik baron Winkler pa je rekel, da ima samo vlada pravico nadzorovati hranilnice, sicer pa bi se tudi ne dosegel s tem zakonom noben poseben uspeh, saj je rezervni zaklad itak pod nadzorstvom.

Poslanec Svetec odgovarjal je točko za točko predgovornikom ter vse ovrge, osobito pa je odločno dokazoval, da je deželni zbor kompetenten sklepati take zakone.

Predlog gosp. Svetca je bil sprejet.

S tem je bila končana generalna debata o tej zadevi.

Zabavne stvari.

Nos.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Gorenjec, Podgoričan.

(Dalje.)

„A to je, nos je!“ — vskriknil je Kovalev — „prav nos, moj nos je to! Račite danes v družbi z menoj popiti čašico čaja.“

„Ustregel bi Vam na večje veselje, ali ne morem nikakor, moram odpeljati se v kaznilnico... Jako je podražila se vsakršna jestvina... Jaz imam pod streho tudi svekrvo, to je, svoje soproge mater — in otroke. Starejši otrok kaže posebno nadarjenost, jako umen je; ali pomočkov na vzgojo ni prav nikakoršnih...“

Kolegijski prisednik je po vstopu mestnega nadzornika nekoliko minut ostal v nedoločnem položaji, stoprv po pičlih trenutkih je mogel poznati in čutiti, tako je bila omamila ga nenadna radost. Varno je najdeni nos vzel v roci, stisnil ga je v šako in jel je zanimljivo ogledavati ga.

„Torej je res! to je prav moj nos!“ — govoril je major Kovalev. „Dejte, na levi strani je izpustil se pred malim časom. Čudno je bilo to, ker major ni zakukal vsled same radosti.“

Ali na svetu ni nič dolgotrajnega, zato tudi radost prvo minuto po porodu ni več tako živa, tretjo minoto je zopet nekoliko zmernejša, a naposled — da ne zna človek, zedini se z navadnim duševnim položajem, kakor se na vodi kolobar, ki je v njo padli kamen povod mu, zgubi v gladko površino. Kovalev je začel premišljati — in zgenil se je, sreča ni bila še popolna: nos je bilo treba še pritekniti, vmestiti ga tija, kjer je bil popreje.

„A kaj bode, če ne ostane na svojem prostoru?“

Ko je bil major samega sebe vprašal tako, obledel je.

O čutu neumljivega straha je Kovalev sedel za mizo in pridvignil zrkalo, zato da bi — kakor koli, nosa ne priteknil napačno. Tresli sta se mu roci. Varno in oprezno je nos priteknil na odločni prostor. O, groza, nos se ni prijel!... Približal ga je ustnoma, ogrel ga je na lahko s svojim dehom, a zopet je pritisnil ga na prazni prostor, ki je bil med lici; ali nos ni obtičal nikakor na svojem prostoru.

„Nu, vendar nu, primeri se, bedak!“ — silil ga je major; ali nos je bil neposlušen, kakor da je lesen, padal je na mizo in vzbujal čudovito zvučje, kakor kak probkov (korkstöpsel) zamašek. Krčevito je majorju skremžil se obraz. „Neče se prijeti“ — potožil je bojazljivo. Kolikorkrat ga je pritisnil na stari prostor, vselej je, kakor prvič, prazen bil trud.

Pozval je Ivana in poslal ga po doktorja, ki je pod tisto streho imel lepo bivališče v najugodnejšem nadstropji. Ta doktor je bil mož na glasi, imel je velekrasne salope, — čilo, zdravo soprogo, zjutraj je užival sveža jabolka in nenavadno je snažil usta, vsako jutro je pral zobe skoro po tri četrti ure in krtačil jih s petimi raznimi krtačicami. Doktor je takoj prišel. Ko je bil izvedel, kedaj je pripetila se nesreča, prijel je majorja za brado in dregnil ga s srednjim prstom tjakaj, kjer je poprej bil nos, da je major moral glavo zmekniti nazad in z njo zadel ob steno. Doktor je opomnil, da to ni nič hudega, nasvetoval mu je, da bi se pomeknil od zida, rekel mu je, naj nagne glavo na desno stran, ako je bil potipal prostor, kjer je popreje bil nos, začudil se je: „Hm!“ — in rekel mu je, naj nagne glavo na levo stran, a zopet je začudil se: „Hm!“ — naposled pa je zopet dregnil ga s srednjim prstom, da je major Kovalev stresnil glavo, kakor kak konj, ko mu zobe ogledujó. Po tej poskušnji je doktor odmajal z glavo in povedal: „Ni lahko, ne. Modrejše bode, da takovi ostanete, ker bi utegnili vstati še kaj hujšega. Priteknil bi nos vendar-le naposled, a bi, žal mi je, takoj priteknil ga; ali zatrjujem Vam, da bi Vam bilo hujše.“

„Dejte, lepo bode to, če ostanem brez nosa!“ — potožil je Kovalev — hujše bi ne moglo biti, nego je sedaj. Vrag zna, kaj je to! Kam naj se bodem prikazal s tako sramoto? — Jaz imam znamenite znance, še